

'Petite maman'

- af Céline Sciamma

Undervisningsmateriale

- **Fag:** Fransk og dansk
- **Niveau:** Folkeskolens 7., 8., 9. og 10. klasser
- **Overordnede temaer:** Forholdet mellem mor og datter, eventyr, leg, overgangen fra barn til voksen, rejser i tid, barnets oplevelse af verden, livets cyklus
- **Forfatter:** Katrine Sommer Boysen

“HELT FANTASTISK. RØRENDE FILMPERLE
om minder, venskab og familie”

The Guardian

Lilies Films præsenterer

Petite maman

En film af **CÉLINE SCIAMMA**
(‘Portræt af en kvinde i flammer’)

MEZ JOSEPHINE SANZ GABRIELLE SANZ NINA MEURISSE STEPHANIE VAGUEPPE DE LA COMEDIE FRANCAISE MARGOT ADASCAI
MANUSKRIFT OG INSTRUKTION CÉLINE SCIAMMA PRODUKTION BÉNÉDICTE CROVIEUX - LILIES FILMS 1 CO-PRODUKTION MED FRANCE 3 CINEMA
MEDSTØTTE FRA LA RÉGION ÎLE-DE-FRANCE MED DELTAGELSE AF CANAL+ CINE+ FRANCE TÉLÉVISIONS I SAMARBEJDE MED
PYRAMIDE DISTRIBUTION WNCZ FILMS OG P20 © 2021 LILIES FILMS / FRANCE 3 CINEMA

Kort on undervisningsmaterialet og introduktion til filmen

Selvom franske Céline Sciammas 'Petite maman' handler om den 8-årige Nelly, så må man ikke lade sig narre. Filmen henvender sig med sine abstrakte tematikker til en væsentlig ældre målgruppe, der vil kunne sætte sig ind i de overordnede temaer, som den lille film på sin bare 72 minutters spilletid får præsenteret.

Sciamma har siden sin instruktørdebut i 2007 med 'Water Lillies' kredset om spørgsmål om køn og identitet. Ikke mindst pigeliv står centralt i Sciammas samlede værker, der også tæller filmen 'Tomboy' (2011), hvor den 10-årige Laure flytter og præsenterer sig som en dreng for sine nye klassekammerater. Det er pigefællesskab, der er også omdrejningspunktet i 'Girlhood' (2014), mens den prisvindende 'Portræt af en kvinde i flammer' (2019) fortæller om en pludselig forelskelse mellem en kvindelig maler og hendes objekt i det 18. århundredes franske overklasse.

Køns- og særligt identitetsspørgsmålet er væsentligt at have med som prisme i arbejdet med 'Petite maman', som Sciamma fik ideen til, da hun netop havde færdiggjort 'Portræt af en kvinde i flammer'. 'Hvem er jeg?' spørger de fleste mennesker sig selv i løbet af livet, og når barnet stiller det spørgsmål bruger det ofte forældrene som bande til at spille spørgsmålet op ad, så spørgsmålet konkret bliver 'Hvem er jeg i forhold til min mor og min far?' Det er det, Nelly får mulighed for at undersøge, da Sciamma lader hende møde sin mor som 8-årig.

Det er (selvsagt) oplagt at arbejde med 'Petite maman' i forbindelse med franskundervisning, men dens stærke fortælling kan også sagtens inddrages i danskfaget. Dette undervisningsmateriale retter sig mod elever i folkeskolens ældste klasser, fra 7. til 10. Der er naturligvis forskel på, hvad man kan forvente af elever på de respektive klassetrin, så derfor er der inden for hvert emne spørgsmål med varierende

grader af abstraktionsniveau og fortolkningsevne. Materialet er arrangeret efter temaer og holder sig derfor ikke stringent til faggrænser.

Som forberedelse til 'Petite maman' foreslås følgende øvelser:

- Tal om filmens udgangspunkt, inden I ser filmen. Hvad tænker eleverne om en film, hvor en 8-årig pige møder sin egen mor som barn?
- Kig på filmplakaten (se ovenfor). Hvilket indtryk får I af filmen alene ved at betragte plakaten?

Handlingsreferat

8-årige Nelly (Joséphine Sanz) er sammen med sin 31-årige mor Marion (Nina Meurisse) på besøg på det plejehjem, hvor Nellys mormor har boet. Hun er netop død, og Nelly går nu rundt og siger pænt farvel til alle de øvrige beboere og får også lige hjulpet en af dem med en krydsogtværsopgave. Nelly og hendes forældre skal bruge de næste par dage på at tømme mormoderens hus. Det var også Marions barndomshjem, så moderen er tydeligt mærket af situationen. Da de kører videre efter plejhjemsbesøget, sidder Nelly på bagsædet og fodrer sin fāmælte mor på førersædet med osterejer og æblejuice.

Da de ankommer til mormoderens hus, der har stået ubeboet længe, er Nellys far (Stéphane Varupenne) allerede i gang med at oprydningssarbejdet. Han er ikke præget af samme nedtrykthed som moderen, der har fortalt historier om barndomshjemmet videre til sin datter. Nelly ved derfor præcis, at moderen var bange for et rovdyr på værelset om natten, hun vil se de spil, hun legede med, da hun var lille, og hun glæder sig til at se, hvor moderen byggede sin hule i den omkringliggende skov.

Men da Nelly vågner næste morgen, er moderen rejst. Hun har overladt oprydningsarbejdet til far og datter, men faderen kan ikke hjælpe Nelly, når det kommer til de fortællinger, moderen har gjort levende. Faderen husker ingenting, men Nelly sætter ham på plads: ”Det er ikke, fordi du ikke kan huske. Det er, fordi du ikke hører efter.” Opmærksomheden er i den grad forskellig fra barn til voksen.

Ude i gangen står et stort skab, og Nelly får til opgave at sortere alt det gamle legetøj deri. Genstandene fra skabet kommer til at tjene som små forbindelsespunkter mellem nutiden og den fortid, hvor legetøjet blev brugt. Da Nelly har brug for en pause i oprydningen, tager hun ud i skoven. Hun ved, at moderen byggede sin hule i en lysning mellem fire træer, og da hun når dertil ser hun straks hulen og den jævnaldrende pige, der er ved at konstruere den. Pigen vinker og introducerer sig som Marion (Gabrielle Sanz, der er tvillingsøster til Joséphine Sanz), og der går ikke lang tid, før Nelly indser, at hun står over for sin lille mor.

Nelly og Marion udvikler hurtigt et venskab. Men skoven som en form for tidslig portal, der aldrig forklares, men fremgår helt realistisk inden for filmens logik, kan Nelly pendulerer frem og tilbage mellem fortid og nutid. Da hun besøger Marion kommer hun ind i det hjem, hun og faderen er ved at tømme, men her er hjemmet levende og i brug. Legetøjet bliver brugt (Nelly spiller de spil, hun i en anden virkelighed er ved at pakke ned, med sin jævnaldrende mor), og mormoderen er i live som Marions mor.

Marion lider af en sjælden knoglesygdom, og hun står foran en operation, der skal sikre, at hun ikke får livsvarige komplikationer af lidelsen. Det betyder hospitalsindlæggelse, og de to piger vil så gerne nå at overnatte sammen, inden Marion skal af sted. Nellys far så helst, at de får pakket huset sammen hurtigst muligt, men forstår også datterens ønske om at være sammen med sin nye veninde.

Da Nelly forklarer Marion, at de er mor og datter, reagerer Marion med samme naturlighed, som Nelly selv lægger for dagen. ”Jeg er din lille mor,” lyder det sødt fra Marion, der ved afskeden konstaterer, at hun allerede glæder sig til at få datteren. Også selvom det først bliver et godt stykke ude i den fremtid, der er filmens anden nutid.

- Fortællingen i ’Petite maman’ er meget enkel. Giv en beskrivelse af handlingsforløbet. Hvilke kernebegivenheder står mest centralt?
- Lav en personkarakteristik af Nelly. Hvad får vi at vide om hende og hendes forhold til menneskene omkring hende? Prøv at sætte ord på forholdet mellem Nelly og hendes mødre i de to versioner, vi møder dem i.
- Sciamma instruerede ’Petite maman’ under en af coronanedlukningerne i Frankrig, og det har formentlig været med til at give filmen det lidt kammerspilsagtige præg. Beskriv miljøet, som filmen udspiller sig i?
- ’Petite maman’ indledes med en markant afslutning, nemlig mormoderens død, og filmen som sådan kredser om spørgsmålet om tidens gang. Hvad er mon Sciammas pointe med denne udforskning?
- Sciamma har castet to tvillingepiger – Joséphine og Gabrielle Sanz – i de centrale hovedroller. De ligner ikke overraskende hinanden på en prik og giver derfor forholdet mellem Nelly og Marion en form for dobbeltgængereffekt, og de bliver på den måde to udgaver af det samme individ. Hvorfor mon Sciamma har efterstræbt denne udseendemæssige lighed?
- Moderens minder er levende hos Nelly. Få eleverne til at tænke over, om de kan komme i tanke om historier, deres forældre har fortalt fra deres barndom. Hvordan ville det være at opleve det selv?

Rejsen i tid – magisk realisme

Virkelig mange film har i tidens løb tematiseret det at rejse i tid – science fiction-genren har en helt underkategori af tidsrejsefilm. Men den tidslige forskydning i 'Petite maman' er anderledes, for Sciamma er ikke interesseret i at udforske, hvordan det mon lykkes Nelly at komme tilbage til sin mors barndom. Det sker som den naturligste ting i verden, og dermed udfolder 'Petite maman' det overnaturlige som en form for magisk realisme. Det bliver heller ikke åbenbaret som et chok, at Marion er Nellys mor. Også det bliver accepteret og virker både naturligt og troværdigt.

- At sameksistensen af de to tidslige niveauer forekommer så naturlig i 'Petite maman' skyldes formentlig, at filmens blik er placeret hos et 8-årigt barn. Nelly er formentlig ikke så optaget af forholdet mellem tid og rum, som en voksen ville være det og er – på samme måde som vores hjemlige Gummi-Tarzan, der får alle sine ønsker til at gå i opfyldelse på én dag i Søren Kragh Jacobsens filmatisering af Ole Lund Kirkegaards børneklassiker – mere tilbøjelig til at acceptere disse magiske eller overnaturlige aspekter i virkeligheden. Næranalyser scenerne i filmen, hvor det går op for Nelly, at hun har flyttet sig i tiden. Hvordan formidles det af Sciamma?
- Selvom vi bevæger os i tid, så flytter vi os ikke i rum i 'Petite maman', hvor det fysiske udgangspunkt er det samme. Beskriv ændringerne i huset, når det går fra at være mormoderens dødsbo til at være Marions barndomshjem?

Musikken som ledemotiv

Musikken er et af de aspekter, som i allerhøjeste grad er med til at forme vores indtryk af en film, og sådan forholder det sig også med 'Petite maman', hvor der er én sang, der går igen hele filmen igennem.

Det giver 'Petite maman' et helt særligt udtryk, og sangen bliver et motiv, som vi kan forfølge gennem alle filmens dele.

Sangen, som er skrevet specifikt til filmen, hedder 'La musique du futur', og teksten lyder som følger:

Des voix d'enfants chanteront
de nouveaux rêves

Le rêve d'être enfant avec toi
Le rêve d'être en n loin de toi
Le rêve d'être enfant loin de toi
Le rêve d'être en n avec toi

La chanson n'aura pas peur
de dire ce qu'on a dans le coeur

Le rêve d'être enfant avec toi
Le rêve d'être en n loin de toi
Le rêve d'être enfant loin de toi
Le rêve d'être en n avec toi

La chanson n'aura pas peur
de dire ce qu'on a sur le coeur
Si mon coeur est dans ton coeur
Ton coeur
Ton coeur est dans mon coeur

Ma chanson n'aura pas peur

de dire ce qu'on a dans le coeur

Si ton coeur est dans mon coeur

Mon coeur Mon coeur est dans ton coeur

- Oversæt sangteksten og tal om betydningen. Hvordan skal teksten forstås i forhold til tematikkerne i 'Petite maman'?
- Find centrale nedslag i filmen, hvor musikkens bruges til at skabe en bestemt stemning.

Tidsbilledet

Det er ikke til umiddelbart at se, hvornår 'Petite maman' udspiller sig. Der er ingen smartphones, der peger på en helt aktuel nutid, tøjet har også et lidt tidløst præg, og møblerne i mormoderens hus er selsagt fra en anden tid, fordi det er længe siden, huset har været beboet. Ved ikke at have nogle specifikke markører, der placerer handlingen i en fast defineret tid, giver Sciamma historien et evigtgyldigt og næsten mytisk præg og gør også rejsen fra Nellys barndom til Marions barndom mere smidig og gnidningsfri.

- Kig på de aspekter, som vi normalt orienterer os efter, når det kommer til at definere, hvornår i historien, vi befinder os: Tøj, elektronik, indretning, biler, etc. Hvad er det for detaljer, Sciamma har lagt vægt på?

